

Парпуланська В. М., ст. гр. МЕК-18

Науковий керівник: д.геогр.н., проф. Лоева І. Д
Одеський державний екологічний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ТУЗЛОВСЬКІ ЛИМАНИ»

Національний природний парк «Тузловські лимани» входить до складу природно-заповідного фонду України, охороняється як національне надбання і є складовою частиною світової системи природних територій та об'єктів, що перебувають під особливою охороною.

У міжріччі Дунаю і Дністра, уздовж морського узбережжя, розташований ланцюг мілководних лиманів, які входять в територію Національного природного парку «Тузловські лимани». Цей ланцюг починається з лиману Джантшейській, за яким на схід йдуть Малий Сасик, лимани Тузловської групи: найбільші за площею - Шагани, Алібей, Бурнас - і менші лимани - Магалевське, Мартаз, Будур, Карачаус, Хаджидер, Курудіол, Солоне.

Тузловський комплекс причорноморських лиманів має величезне значення для підтримання біологічного різноманіття не тільки регіону, але і в світовому масштабі, оскільки служить місцем гніздування, зимівлі під час сезонних міграцій великої кількості водно-болотних птахів, а також перебування ряду видів з Червоної книги України. Взагалі, ця територія грає важливу роль в природному функціонуванні і взаємодії прибережних екосистем Чорного моря.

«Тузловські лимани» існують давно, але чіткі межі так і не були затверджені, чим і користуються недобросовісні громадяни. Тому основною проблемою цієї території є забудова прибережних територій. Будинки

будують прямо на березі лиманів і причорноморської косі. Як відомо, це заборонено законодавством України [1].

Курорти не забезпечені центральним водопроводом і водовідведенням, внаслідок чого більшість будинків скидають відходи в лимани, порушуючи екосистему. Також відсутні парковки і не налагоджений збір та вивезення сміття. У деяких місцях сміття не прибране ще з минулого курортного сезону. Дамба, побудована на лимані Малий Сасик, перешкоджає природному водообміну. З правого боку лиман більш солоний, а з лівого - більш прісний. Чотири труби, призначені для цього процесу, давно вийшли з ладу, в результаті чого вода застоюється.

Ще однією глобальною проблемою лиману є браконьєрство. Уздовж узбережжя було помічено безліч рибальських сітів, незважаючи на те, що через нерест рибу заборонено ловити всюди. Окрім рибного браконьєрства тут помічено і лісове браконьєрство.

Ще в 1970-х роках для потреб прикордонної служби на лимані Малий Сасик спорудили дамбу, в яку для водообміну вмонтували 4 труби. Але їх виявилось недостатньо. Через це одна частина озера з часом стала більш прісною, тому що в неї вкидається вода з водосховища Сасик, а інша - більш солоною. Фактично ця дамба перегородила лиман і негативно впливає на стан його екосистеми. По дамбі їздять машини, виїжджаючи прямо на територію пляжу. Адже стоянки для автомобілів на курортах також не обладнані.

Величезною проблемою є розорювання в межах водоохоронної зони лиманів. Місцями рілля не доходить до обриву лише 3- 4 м. Тонкої смужки природної трав'янистої рослинності не вистачає, щоб запобігти змив ґрунту в лиман. Крім загибелі залишків степових співтовариств результатом стає евтріфікація водойми і масовий розвиток в ньому водоростей [2].

25 березня в м.Одеса відбулося пленарне засідання НПП «Тузовські лимани». Там був представлений звіт НПП Тузовські лимани» за 2018 рік, план природоохоронних заходів та волонтерська програма.

Звітом передбачено наступні розділи:

1. Роботи щодо організації території.
2. Науково-дослідні роботи. Організація моніторингу.
3. Еколого-освітня робота.
4. Заходи щодо збереження та відтворення природних комплексів та об'єктів. Заходи щодо збереження та відтворення фауни.
5. Рекреаційні заходи.
6. Загальногосподарські витрати.

Вирішити проблеми можна якщо:

1. затвердити Проект організації території національного природного парку. Цей документ визначить діяльність парку на 10 років і закріпить його функціональне зонування;
2. встановити ліміти для рибалок на вилов риби в озерах НПП «Тузовські лимани»;
3. розширити територію національного природного парку;
4. організовувати волонтерські програми, щодо очищення території від сміття;

5. підняти рівень екологічної освіти у громадян.

Перелік використаної літератури

1. И.Т. Русев Национальный природный парк "Тузловские лиманы", г.Татарбунары/ Экосистемные функции водно-болотных угодий национального природного парка "Тузловские лиманы"/Академику Л.С. Бергу - 140 лет: Сборник научных статей. ст. 506-508 [Сборник научных статей](#)

2. Медведєв О. Ю. Роль абіотичного фактору при дослідженні екологічного стану водно-болотних угідь на прикладі групи лиманів Тузловської групи / Організація та результати моніторингу водно-болотних угідь міжнародного значення в Україні: наук.-практич. семінар, 4-6 березня 2014р.: матер. К., 2014. – С.35-42.